

IV. České školy po roce 1945

Po skončení druhé světové války začínal život v Moravském Berouně patrně stejně jako v mnoha jiných obcích našeho pohraničí. Již v květnu 1945 začali do Mor. Berouna přijíždět první Češi. Byli to především lidé, kteří do Moravského Berouna nebo okolních obcí dojížděli za prací již během války. Brzy nato dorazily do města i první jednotky českého vojska a četnictva. Začátkem června 1945 převzala správu města prozatímní místní správní komise v čele s Jaroslavem Malým, Vítězslavem Palatým a Františkem Kelarem. K většímu přílivu nových osídlenců došlo až po rozhodnutí postupimské konference o odsunu Němců z českého pohraničí.

Změny ve složení obyvatelstva v Moravském Berouně do 31.12.1946

Národnost	1.1.1945	2.8.1945	1.1.1946	31.12.1946
Němci	2 974	2 288	2 244	71
Češi a	4	147	425	1 598
Slováci	2 978	2 435	2 669	1 669
Celkem				

Školní budovy, které za války sloužily jako ubikace a lazarety, byly obsazeny českým vojskem a českým četnictvem. Bylo to rozhodnutí nouzové a dočasné, neboť podle vládního usnesení z 29. května 1945 měl být veškerý majetek, který před 30. září 1938 nebo během války sloužil školství, vrácen pod Ministerstvo školství a osvěty (MŠO) a měl dál sloužit pouze školským účelům.

"Organizací školství na okrese moravskoberounském byl pověřen zmocněnec ministerstva školství a osvěty pro národní školy Jan Látal. Přišel z Olomouce, kde byl tajemníkem školního úřadu. Pan zmocněnec převzal protokolárně budovu se zařízením, které zde zůstalo. Je třeba ihned připomenouti, že mnoho věcí při závěru války bylo poškozeno neb zničeno, případně zcizeno, a to jednak ustupující okupační armádou německou, jednak příchozí armádou ruskou. Ztráty asi činily: u obecné školy asi 25 000 Kčs, u měšťanské školy 75 000 Kčs, v tělocvičně asi 22 000 Kčs. Kromě toho ztráty lidové školy hospodářské, živnostenské, musea a archivní činily asi 200 000 Kčs (ceny v markách byly převedeny na koruny v poměru 1:10)."

(Kronika měšťanské školy 1945)

Jednání o otevření českých škol začalo již v červenci 1945. Vlastní zahájení pravidelného vyučování bylo tehdy vázáno na splnění dvou podmínek: 1. do školy muselo být zapsáno nejméně 15 žáků, 2. s ustavením školy v obci musela souhlasit Zemská školní rada v Brně nebo přímo MŠO v Praze. Obě podmínky byly splněny již počátkem srpna 1945. Dne 13. srpna 1945 opustila čs. posádka školní budovu a začala důkladná hygienická očista všech školních místností. Z chodeb byla odstraněna koryta (umývárny), do tříd byl zaveden vodovod, opravena elektrická instalace a celé přizemí bylo vymalováno.

K otevření českých škol v Moravském Berouně došlo na velké národní slavnosti dne 26. srpna 1945. Předseda místní správní komise Jaroslav Malý zde předal klíče od školních budov ředitelům škol Jarolímu Vavrdovi (obecná škola) a Josefu Šteflovíčovi (měšťanská škola).

Jarolím Vavrda byl až do května 1946 zároveň ředitelem jednotřídní mateřské školy, pak byl vystřídán Hildou Pouzarovou.

Školní rok 1945/46

Členění školy na obecnou a měšťanskou bylo tedy stejné jako na dřívějších německých školách za první republiky a tento stav trval až do roku 1952, kdy byly obě školy spojeny pod společnou správu.

Obecná škola

Pravidelné vyučování bylo zahájeno dne 3. září 1945 ve dvou třídách s 65 žáky. Prvními učiteli byli Jarolím Vavrda, který přišel z Blatce u Olomouce, a Bedřich Moudr ze Svatého Kopečka. Počet žáků však rychle rostl. Za tři týdny bylo ve škole již 121 dětí a do 25. října 1945 přibylo dalších 26 žáků. To už měla škola 5 tříd a 147 žáků. Zřizování nových tříd vyžadovalo provádět změny ve složení učitelského sboru takřka ze dne na den. Bedřich Moudr přešel na měšťanskou školu a na jeho místo přišla 29. září 1945 Libuše Hradilová (Černá), která potom od 1.9.1946 až do svého odchodu do důchodu působila ve Dvorcích. Josefa Kratochvíla, který zde působil asi 3 týdny, vystřídal Bořivoj Kramář z Ivanovic, přišla také Božena Gabryšová a výpomocný učitel Mojmír Morávek.

Práce s dětmi byla v tomto období velmi složitá. Žáci přicházeli se značně rozdílnými vědomostmi, někteří z nich nebyli ve škole dokonce již řadu měsíců. Zvláštní skupinu dětí tvořily děti ze Slovenska nebo děti slovenských repatriantů z Rumunska, u nichž šlo především o zvládnutí češtiny. Nemalé problémy působili také rodiče žáků, jejichž vztah ke škole byl mnohdy značně problematický. Mnozí z nich byli sami negramotní a bylo nutné pro ně organizovat zvláštní kurzy čtení a psaní.

Měšťanská škola

Měšťanská škola byla zřízena výnosem MŠO ze dne 7.8.1945 a správou školy byl pověřen odborný učitel Josef Šteflovíč. Pocházel z Moravské Nové Vsi v okrese Hodonín a v té době měl za sebou již 22 let učitelské praxe. Dalšími učiteli byli: Leopold Kundera z Náměště na Hané, Anna Vyjídáková z Kladek v okrese Zábřeh a Libuše Šteflovíčová, manželka ředitele školy.

K 3. září 1945 bylo ve škole zapsáno celkem 50 žáků včetně jednoročního kurzu. Školní kronika sice uvádí, že chování a prospěch žáků byly na dobré úrovni, ale výsledky 1. pololetí tomu neodpovídají: druhý stupeň z chování dostali 3 žáci a neprospělo celkem 11 žáků, z toho 9 v nejvyšších třídách. Na konci školního roku 1945/46 bylo na škole zapsáno 111 žáků.

Ostatní školy

V Čabové a v Sedmi Dvorech školy otevřeny nebyly. V Čabové se neučilo v podstatě již několik let před rokem 1945 a v době osvobozovacích bojů byla ve škole zřízena ruská nemocnice. V Nových Valteřicích byl počet dětí zpočátku malý a škola mohla být otevřena až 26.4.1946. Prvním učitelem a správcem školy byl František Metelka. Již za měsíc byl však zproštěn školní služby a na jeho místo nastoupil Emil Zedník, který zde působil až do roku 1947. Výjimku tvořila obec Ondrášov, kde počet žáků, včetně žáků ze Sedmi Dvorů, umožnil otevřít jednotřídní obecnou školu s 29 žáky. Učitel Dostál však v listopadu 1945 odešel a škola musela být až do ledna 1946 uzavřena. Teprve s příchodem nového učitele Josefa Horáka se škola konečně rozběhla a vyučování dostalo nějaký řád. Josef Horák zde působil do

roku 1949.

Školní rok 1945/46 v kronikách škol

" Slavnostní otevření českých škol v Mor. Berouně bylo provedeno na velké národní slavnosti dne 26.6.1945. Dopoledne po průvodu městem zahájil slavnost předseda okresní správní komise Fr. Pouzar a předal slovo hlavnímu řečníku řed. A. Kubisovi, který zhodnotil nástup českého živlu do pohraničí jako dějinnou spravedlnost. Říd. uč. v.v. Veselý pronesl pozdrav za Čsl. obec legionářskou. Předseda místní správní komise Jaroslav Malý předal klíče říd. učiteli Jar. Vavrdovi, jenž slíbil jménem učitelstva vést děti tak, aby byly řádnými občany, a poděkoval všem, kdož se přičinili, aby škola, po válečných událostech poškozena, vyhověla opět svému účelu. Potom následovala prohlídka škol. Odpoledne bylo odhalení památníku Rudé armádě-Osvoboditelce na Stalinově vrchu.

(Z kroniky české obecné školy 1945)

" V září r. 1945 bylo to poprvé, kdy zdi naší jednotřídní obecné školy uslyšely z dětských hrdel velebnou hymnu českou "Kde domov můj". Bylo to tři měsíce po tom, kdy udatní a hrdinní vojáci RA vyhnali německou brannou moc z naší vesnice a z celého kraje, aby ji několik desítek km níže v okolí Prostějova, Konice a Jevíčka úplně zničili a potrestali je tak za vzpurnost, s jakou vytasili válečný meč a ohrožovali jím celý civilisovaný svět. Svět si oddychnul, oddychnul si celý kraj, volně vydechla obec, do které se pomalu počali trousiti noví osídlenci. Statek jeden za druhým byl osídlován jak v obci, tak v přiškolených Sedmi Dvorech, a tak se stalo, že začátkem školního roku 1945/46 mohla býti otevřena škola, do níž se přihlásilo 20 chlapců a 9 dívek. Jako první správce osvobozené školy byl ustanoven soudruh Dostál. Není mi dobře známo a nezanechaly se žádné doklady o tom, s jakými těžkostmi tento první průkopník pokroku musel zápasit, ale jisto jest, že byly pro něho téměř nepřekonatelné. Obec naše, tedy i škola leží nešťastně umístěna kol státní silnice Olomouc-Krnov, jíž prošly všechny složky bojujících armád a zanechaly po sobě spoušť, takže škola zůstala bez jediné vyučovací pomůcky, bez jediné zprávy nebo záznamu o stavu předválečném. Inventář jak ze školy, tak z bytu jejího správce byl ustupujícími armádami povětšinou zničen, a co zůstalo, bylo rozebráno zdejšími usedlíky, takže zdi školy zůstaly holé, skříně kabinetu rozbity, obydlí správcovo bez jediného kusu nábytku, takže tento musel bydlet v hostinci. Je nasnadě, že "přepych" tohoto bydlení si musel zaplatit sám... Učitelů nebylo, zůstala tedy škola prázdná a otevřela se opět teprve 7. ledna r. 1946, kdy sem byl dosazen jako řídící učitel vrátivší se z vojny Josef Horák. Dva měsíce prázdnin nic nezměnilo na stavu inventáře jak školy, tak bytu, bydlel jsem tedy v hostinci jako můj předchůdce až do konce března r. 1946... Kulturní život, jehož střediskem byla škola, se začal pomalu a poznenáhlu vyvíjet, překonávaje vši silou antipatii obyvatelstva ke všemu, co kulturou zavánělo."

(Kronika obecné školy v Ondrášově 1945)

" Vesnice s 299 obyvateli byla již za první republiky ryze německá. Během okupace v letech 1939-45 byli téměř všichni obyvatelé členy NSDAP... První Čech, který vkročil do vesnice po osvobození, byl pan Frehar, úředník z Vyškova, který byl pověřen funkcí komisaře pro odsun Němců a vedením obce až do ustanovení národního výboru... Poslední transport odjel z obce 23.8.1946."

(Kronika obecné školy Nové Valteřice 1945)

“ 7. listopadu jsme vzpomínali u nás poprvé Velké ruské říjnové revoluce z r. 1917 jako dík SSSR za pomoc a ochranu, kterou nám poskytl a bude nadále poskytovat. Ředitel školy promluvil k dětem o významu tohoto dne, předneseny básně a zpívány ruské písně. Školní slavnost byla zakončena zapěním našich hymen a hymny SSSR... ”

Po vánočních prázdninách započato se stravováním žactva. Žáci dostávají housky s marmeládou, medem, cukrem a přespolní žáci dostávají v poledne kávu...

Dne 13.3. byl uspořádán místní osvětovou radou Wolkrův večer. Paní Zdenka Wolkerová, matka zemřelého básníka, zapůjčila k tomuto večeru fotografie. Při této příležitosti darovala naší škole knihu básní básníka syna s vepsaným věnováním. Darovala naší škole též básníkovu fotografii velikosti asi 20 cm x 30 cm, rovněž s podepsaným věnováním."

V neděli dne 31.3. byl první odsun Němců z našeho okresu. Bylo odsunuto 800 Němců z Moravského Berouna a 400 ze Dvorců...Při třetím odsunu Němců z okresu byla opět odsunuta část Němců, a to asi 350. Odsun byl proveden 1. května 1946."

Dne 18. července 1946 projížděl o 18,30 hod. naším městem pan prezident Dr. E. Beneš, který se vracel z Opavy, kam zajel z Náměště nad Osl., kde je na letním sídle. Obyvatelstvo bylo shromážděno na náměstí, aby přivítalo pana presidenta v našem okresním městě. Projel dosti rychle, jen u krojované skupiny dětí byla jízda značně zmírněna."

(Kronika měšťanské školy 1945/46)

" Osídlování obce začalo v letních měsících r. 1945... Školní budova sloužila nyní jako kancelář místní správní komise a jako skladiště. Děti školou povinné navštěvovaly obecnou školu v Mor. Berouně. Na jaře 1946 počet dětí značně stoupl. Osídlenci přišli z okresů Holešov, Kroměříž, Uh. Hradiště, Trenčín a z Rumunska. Obec na jaře r. 1946 žádá o samostatnou školu. Okresní školní výbor v Mor. Berouně žádosti vyhověl a na škol. rok 1946/47 byla v Čabové povolena jednotřídní obecná škola...V obci bylo v této době 195 obyvatel, Čechů a Slováků. Němci byli již odsunuti."

(Kronika obecné školy Čabová 1946)

Školní rok 1946/47

Obecná škola

Druhý školní rok zahájila pětiletá obecná škola se 154 žáky. Druhé třídy byly paralelní, na škole bylo tedy celkem 6 tříd. Nově nastoupili Marcel Mareš, Božena Mezuliáníková (Lisová) a Věra Vavrdová. Učitel Mareš zde však působil jen do listopadu 1946, kdy byl přeložen na školu do Kerhartic. Druhé třídy byly proto až do března 1947 spojeny.

Výbor rodičovského sdružení tvořili: Josef Kalva-předseda, Anna Krylová-místopředsedkyně, Bořivoj Kramář- jednatel, Jaroslav Strouhal- pokladník.

Měšťanská škola

Na škole bylo celkem 126 žáků, z toho v jednoročním kurzu 22 žáků. Na školu nově nastoupil Jan Lenoch z obecné školy v Bílčicích, Miloslav Dočkal z měšťanské školy v Městě Libavé a

Blažena Peutelschmiedová, která byla původně přidělena na obecnou školu.

Ostatní školy

Od září 1946 byla otevřena jednotřídní obecná škola v Čabové (33 žáků). Správou školy byla pověřena Danuše Polášková, čtyřadvacetiletá učitelka z Olomouce. V roce 1947 se provdala a na vlastní žádost odešla. Správou školy byla pověřena Augusta Kutá, která v minulém roce působila v Měště Libavé a na měšťanské škole ve Dvorcích. Od dubna 1946 zahájila svoji činnost také škola v Norberčanech (18 žáků), kde byl učitelem a správcem školy Jiří Dohnal.



Otevření českých škol v r. 1945



Jarolím Vavrda a Bořivoj Kramář (1945/46)



Jarolím Vavrda a Věra Vavrdová (1946/47)

Školství v letech 1947 - 1953

Jedním z problémů, se kterým se musely naše školy potýkat již od samého počátku své existence, byl naprostý nedostatek učitelů a jejich častá fluktuace. Závažnost tohoto problému se začala projevovat s příchodem nové vlny osídlování našeho pohraničí v letech 1946 a 1947. Do pohraničí se však nikdo nehrnul. Na celém moravskoberounském okrese bylo tehdy kolem 75 učitelů. Malý počet učitelů vedl nakonec ke zrušení úřadu okresního školního inspektorátu a jeho podřízení okresu Rýmařov. Okresní školní inspektor Jan Látal, který na okrese působil jako zmocněnec Ministerstva školství a osvěty od roku 1945, byl k 1.1.1948 přeložen do okresu Valašské Meziříčí a dozor nad školami převzal okresní školní inspektor Miloš Šnyrych z Rýmařova. Můžeme říct, že tímto aktem vlastně začalo postupné utlumování činnosti okresního národního výboru. Dnem 31. ledna 1949 byl Okresní národní výbor a tím i Okresní školní výbor v Mor. Berouně zrušen úplně a město Moravský Beroun bylo přičleněno k okresu Bruntál.

Zákonem z 21. dubna 1948 byla zlikvidována dvojkolejnost v povinném vzdělávání a místo dřívějších typů škol (měšťanská a nižší střední škola) byla vytvořena nová jednotná " střední " škola pro všechny žáky ve věku od 11 do 15 let. Od školního roku 1948/49 tak skončila existence měšťanských škol a všechny děti ve věku od 6 do 15 let procházely nejprve školou národní a potom školou střední. Tím se také poprvé v historii našeho školství prodloužila povinná školní docházka z osmi na devět let. Řízení škol zůstalo zatím nedotčeno: ředitelem národní školy byl Jarolím Vavrda, střední školu vedl Josef Šteflovíč.

" Začátek školního roku 1948/49, prvního to roku jednotné školy, byl zahájen dne 1. září slavnostním způsobem. Hudba vítala děti do nové jednotné školy. Žáci všech škol se svými učiteli odešli před radnici. K p. předsedovi MNV Vydrovi promluvila žákyně Zlámalová: " Vážený pane předsedo! Jménem žáků mateřské a národní školy Vám tlumočíme naši radost, že můžeme od dnešního dne chodit do nové československé jednotné školy. Vás prosíme, abyste našim školám věnoval svoji přízeň, neboť v nové škole potřebujeme mnoho pomůcek. Pěkná a dobrá škola bude pak chloubou Vašeho města." K předsedovi ONV Gilovi promluvil žák Fr. Janošik ...Za žáky střední školy poděkoval též jeden z nich a také žák odb. školy zemědělské."

(Z kroniky národní školy 1948)

Nový školský zákon počítal také se zavedením zájmových kroužků, které bylo možné zřizovat od 3. postupného ročníku s týdenní dotací dvou hodin. To se promítlo do rozvrhu hodin i do

učební povinnosti učitelů. Do výchovy žáků mimo vyučování byl zapojen každý učitel. Další změnou bylo zavedení tzv. podpůrného vyučování ve formě doučovacích skupin. Ty byly utvořeny ve všech třídách národní školy.

K významným změnám došlo v roce 1950. K 1. září byla zřízena družina mládeže, dnešní školní družina. Úkolem vychovatelek, kterými byly v padesátých letech Josefa Plášková a Marie Svrchokrylová, bylo připravit žáky na vyučování, napsat s nimi domácí úkoly a rozvíjet jejich zájmy. Jednalo se tedy hlavně o podporu školní výuky a doplnění rodinné péče u těch dětí, jejichž rodiče byli oba zaměstnaní. Ve stejnou dobu zahajuje svoji činnost také školní jídelna. Prvními kuchařkami se staly A. Kolesná a B. Němcová, práci pomocné síly vykonávala A. Klimková. Není jisté bez zajímavosti, že na provoz vývařovny dohlížela komise složená z rodičů, učitelů a žáků obou škol.

Vedle žákovské organizace, která vznikla na střední škole již v roce 1948, začaly v roce 1950 podle sovětského vzoru vznikat první oddíly Pionýra. Na střední škole to bylo 28. března, na národní škole 8. května 1950. Významnou žákovskou organizací této doby byla také Družina sokolská s 5 oddíly a 211 zapsanými dětmi. Vedle učitelů v ní aktivně pracoval např. V. Tyleček.

Ve školním roce 1950/51 se začal na střední škole projevovat pokles počtu žáků. Dřívější měšťanská škola, organizovaná jako újezdni, tj. sbírala žáky ze všech obecných škol svého obvodu, zahajovala vyučování jako neúplná střední škola, neboť mohla otevřít pouze 3 třídy. Téměř polovinu žactva totiž vždy tvořili žáci přespolní a těch bylo najednou málo. Již od roku 1947 postupně přestávali chodit žáci z Dětřichova n/B., Domašova n/B., Hraničních Petrovic a Krahulčí. Nepříznivý stav si škola vysvětlovala jednak vysokou školskou úmrtností (propadající) na národních školách, ale také stěhováním rodin zpět do vnitrozemí. Na střední škole tak mohli zůstat jen 4 učitelé včetně ředitele školy a dvě nadbytečné učitelské síly musely být přeřazeny na školu národní. Školní rok 1951/52 byl pak posledním rokem samostatně řízených škol. Dne 1.5.1952 byl ředitel střední školy Josef Šteflovíč přeložen do Dolní Lipové a jeho funkci převzal dosavadní ředitel národní školy Jarolím Vavrda.

Ostatní školy

Jak bylo již dříve uvedeno, jedinou školou, která zahájila činnost v roce 1945, byla obecná škola v Ondrášově. Vedle řídicího učitele Josefa Horáka zde působila do února 1947 učitelka domácích nauk Lydie Cahová a od 1.9.1947 Marie Lorencová. Podmínky na škole se poněkud zlepšily, neboť Josef Horák zastával od roku 1946 funkci předsedy správní komise a později Místního národního výboru v Ondrášově. K 1.9.1948 měla škola již 50 žáků a jejím největším problémem byla vysoká fluktuace žáků a docházka dětí ze Sedmi Dvorů. Koncem září 1949 byl Josef Horák přeložen na národní školu do Těšíkova a na jeho místo nastoupila učitelka čekatelka Mahulena Micková, která učila teprve druhý rok. Její nástup nejlépe vystihují následující řádky ve školní kronice:

"Zjistila hned na počátku, že u dětí se jeví velké nedostatky ve výchově a učení, proto byl zrušen dramatický kroužek a založen kroužek doučovací. Učitelka se snažila navázati pravidelný styk s rodiči, aby se chování a prospěch žactva zlepšil, narazila však na naprostý nezájem. Rodičovské schůze navštěvovalo vždy jen několik rodičů dobrých žáků. Ostatní neměli vůbec zájem o školu ani o výchovu svých dětí. Naopak bylo-li dítě ve škole za neposlušnost neb neslušné chování pokáráno, přišli rodiče vynadat učitelce před celou třídou, místo aby své dítě napomenuli."

Učitelka Micková (Procházková) nevydržela a po ročním působení požádala o přeložení do středních Čech. Svoje působení na škole zakončila takto:

" Na ukončení šk. r. byl uspořádán dvoudenní výlet na Radhošť, kterého se zúčastnili jen žáci starší s dobrým chováním, celkem 14 žáků. Tyto dva dny byla nejkrásnější doba, kterou učitelka za celý rok s dětmi strávila. vzdálení rušivých vlivů byly děti vnímavé a ukázněné. Z toho je vidět, že by se s nimi dobře pracovalo, kdyby rodičům jen trochu na výchově dětí záleželo a byli jim sami vzorem."

(Kronika národní školy v Ondrášově 1949)

S datem nástupu 1.8.1950 převzal školu Břetislav Šišma - vydržel zde 3 roky.

Školu v Nových Valteřicích převzala v roce 1947 po Emilu Zedníkovi Margita Martinátová, která zde nakonec strávila 26 let, z toho 23 let ve funkci ředitelky školy.

Dne 1.4.1948 došlo ke změně také v Čabové. A. Kutou vystřídala do konce školního roku Ludmila Hanslíková, působící do té doby v Budišově nad Budišovkou. Avšak teprve Gabriela Formánková, která nastoupila ve školním roce 1948/49, vydržela delší dobu (3 roky). Střídání učitelů pak znovu pokračovalo a ve školním roce 1953/54 byla škola uzavřena.

Jak je vidět z citátů, ukazují školní kroniky někdy přímo, jindy jen v náznacích také na kulturní úroveň osídlení. Lidé zvyklí žít na mnohem nižší životní úrovni, přicházející z různých míst Moravy, Slovenska, Rumunska i Maďarska, sami často negramotní, způsobovali, že život v pohraničí klesl v prvních poválečných letech hluboko pod běžný životní standard. Ne všichni také viděli v pohraničí svůj trvalý domov a podle toho se i chovali. Z tohoto pohledu je proto třeba hodnotit práci těch, kteří vytrvali a přispěli k tomu, že pojem pohraničí dnes ztratil svůj dřívější hanlivý obsah.

Školství v letech 1953 až 1960

Zákonem č. 31/1953 Sb. bylo ukončeno dřívější rozdělení školy na dva oddělené stupně. V malých obcích se zřizovaly školy národní s 1.- 5. ročníkem a ve větších městech jedenáctileté střední školy. V obcích, jako byl Moravský Beroun, byla národní škola spojena se střední školou v jeden organizační celek jako osmiletá střední škola.

Povinná školní docházka na základní škole byla zákonem sice zkrácena na 8 let, avšak žák nemohl odejít hned do zaměstnání, ale musel se vzdělávat na nějaké škole 3. stupně, např. základní odborné škole. Šlo v podstatě o převzetí organizace sovětského školství. Tento stav trval do roku 1959, kdy se začaly znovu otvírat deváté třídy, i když zatím jako nepovinné.

Přehled počtu tříd a žáků na začátku školního roku 1952/53 :

Třída	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Celkem
I. A	27	2	0	0	1	0	0	0	0	30
I. B	26	2	1	0	0	0	0	0	0	29
II. A		16	7	1	1	1	0	0	0	26
II. B		18	5	2	1	0	0	0	0	26
III. A			22	3	0	0	1	0	0	26
III. B			18	4	4	1	0	0	0	27

IV.				23	3	3	0	0	0	29
V. A					19	6	2	1	1	29
V. B					21	5	2	1	1	30
VI. A						26	8	1	0	35
VI. B						22	5	5	3	35
VII. A							20	5	3	28
VII. B							21	4	1	26
VIII.								24	8	32
IX.									18	18
Celkem	53	38	53	33	50	64	59	41	35	426

Z uvedeného přehledu vyplývá, že např. do třídy VI.B chodilo celkem 35 žáků, z nichž 22 bylo příslušného věku, 5 propadlo jednou, dalších 5 dvakrát a 3 žáci třikrát.

Obsazení školy ve školním roce 1952/53

Jarolím Vavrda, ředitel školy

Bořivoj Kramář, zástupce ředitele školy

Učitelé 1. a 2. stupně

Ludmila Štěpánková do listopadu 1952, Gabriela Formánková, Marie Borková, Věra Vavrdová, Ludmila Přindišová, Marie Menšíková, Slavomíra Žďárská, Jiří Motyčka, Milouš Martinek do 30. září 1952, Bedřich Moudr, Hedvika Vymětalová (Burešová), Marie Pešáková, Božena Lisová, Vlastimil Sedláček, Jiřina Juránková a Eva Zatloukalová, obě od listopadu 1952.

V září 1952 začal ve škole pracovat nový výbor SRPŠ (sdružení rodičů a přátel školy), do této doby dělený podle škol. Předsedou výboru byl zvolen O.Pyšný, členy výboru V. Dufek, F. Macek, M. Semlerová, M. Pešáková a J. Vavrda. Snahou výboru bylo posílit spolupráci školy s rodiči žáků a zvýšit zájem rodičů o výchovu vlastních dětí, neboť v této době neprospívalo téměř 7 % dětí a 9 % mělo snížený stupeň z chování. Každý měsíc se proto konaly přednášky pro rodiče a čtvrtletně tzv. hovory občanů o škole. V tomto roce byl také zřízen internát pro přespolní děti z Horní Loděnice, Krahulčí, Nových Valteřic, Nové Věsky a Staré Libavé, které zde mohly zůstat celý týden. V roce 1952 využilo této možnosti 32 žáků, v dalších letech zájem o ubytování klesal.

Od 1.9.1953 nesla škola název osmiletá střední škola. Zástupkyní ředitele se stala Božena Lisová, která v této funkci setrvala do 1.4.1957. Na škole bylo celkem 14 tříd a 438 žáků. První stupeň tvořily třídy 1.- 5. postupného ročníku (8 tříd a 258 žáků), druhý stupeň třídy 6.- 8. postupného ročníku (6 tříd a 180 žáků). Počet přespolních žáků se pohyboval kolem 80 dětí, nejvíce jich docházelo z Čabové (19), Nových Valteřic (14), Sedmi Dvorů (13), Norberčan (9) a Horní Loděnice (8). Již několik let naopak nedocházely děti z Domašova nad Bystřicí, Hraničních Petrovic a Dětrichova nad Bystřicí.

Léta 1954-1959 probíhala relativně klidně, pomineme-li stálé změny ve složení učitelského sboru a přesuny ve vedení školy. Školní rok 1954/55 probíhal ve znamení příprav na I. celostátní spartakiádu a oslav 10. výročí ukončení druhé světové války. Uplynulých 10 let bylo příležitostí k bilancování a vyznamenávání zasloužilých pracovníků: řediteli školy J. Vavrdovi byl u příležitosti Dne učitelů udělen titul Vzorný učitel, jeho zástupkyni B. Lisové čestné uznání ONV v Bruntále. Jarolím Vavrda se stal skutečnou osobností nejen ve škole, ale i v rámci okresu a kraje. Do povědomí občanů se zapsal zejména péčí o veřejnou zeleň a vysazováním ovocných sadů v okolí města. Jeho postavením neotřásla ani veřejná roztržka

mezi ním a jeho zástupkyní B. Lisovou, kterou na jaře 1957 musely řešit státní i stranické orgány KSČ. Výsledkem bylo odvolání B. Lisové z funkce zástupkyně a její přeložení do Razové. Na její místo byla jmenována Marie Pešáková. Funkci však vykonávala pouze do září 1958, kdy převzala nově otevřenou jednotřídní školu v Sedmi Dvorech. Zástupcem ředitele se stal již podruhé Bořivoj Kramář.

Školní rok	Počet žáků	Neprospělo		Průměrný prospěch	Známka z chování		
		žáků	%		2	3	4
1954/55	409	27	6,60	2,2	30	9	0
1955/56	425	31	7,29	2,2	40	10	3
1956/57	417	21	5,03	2,3	43	11	0
1957/58	444	32	7,20	2,1	44	3	0
1958/59	455	15	3,29	2,2	30	3	0

Přestože jsou počty neprospívajících žáků již tak dost vysoké, nejsou v nich uvedeni žáci, kteří byli psychiatrickou klinikou ve Šternberku uznáni neschopnými zvládnout učivo základní školy. Zvláštní škola tehdy ještě v Mor. Berouně neexistovala, a tak tyto děti (jednalo se zhruba o 10-12 dětí) chodily do normální školy s ostatními dětmi. Velké procento neprospívajících žáků tvořily také děti reemigrantů a děti cizí národnosti, které měly výrazné jazykové problémy. Horší to bylo s chováním, zde se těžko hledá nějaké vysvětlení. Tehdejší úroveň školy se odráží také v rozmístění vycházejících žáků. Ve školním roce 1957/58 vycházelo celkem 64 žáků, z toho bylo 21 žáků z nižších ročníků, tj. celá třetina vycházejících žáků měla neukončené základní vzdělání.

Ostatní školy

V této době existovaly tzv. národní školy v Čabové (1954-56 Cyril Krček, 1956-61 Jarmila Drkulová), v Ondrášově (1953-55 Jarmila Drkulová, 1955-66 Josef Králík), v Sedmi Dvorech (1958-61 Marie Pešáková) i v Nových Valteřicích (1947-74 Margita Martinátová).